. राजकुमारी कौशल्या देवी

बावा प्रितमसिंग आणि आणखी एक

(पी. बी. गजेंद्रगडकर के. एन. अंचू आणि के. सी. दास गुप्ता, जे. जे.

गहाण- आर्थिक दायित्व' आहे का -विस्थापित व्यक्ती (कर्ज समायोजन) कायदा (1951 चा 70), कलम 2 (6), उप-सीएलएस. (अ) (ब) (क) 13, 15, 16 (5), 17, 21.

याचिकाकर्त्याने 1946 मध्ये फिरोजपूर शहरातील दोन मालमत्तांबाबत प्रतिवादींच्या बाजूने दोन तारण ठेवले आणि त्याच तारखेला मालमत्ता भाडेतत्त्वावर घेतल्या. प्रतिवादींनी विस्थापित व्यक्ती (कर्ज समायोजन) अधिनियम, 1951 च्या एलएक्सएक्सच्या कलम 13 अन्वये थकित मूळ रक्कम आणि भाड्याची थकबाकी वसूल करण्यासाठी अर्ज दाखल केला. अपीलकर्त्याने या अर्जाला या

कारणास्तव विरोध केला की, हे दायित्व या कायद्यांतर्गत कर्ज नाही कारण ते आर्थिक दायित्व नाही आणि सध्या भारतात असलेल्या मालमत्तेच्या संदर्भातील तारण यात समाविष्ट नाही. लवादाने हा अर्ज मंजूर करून विक्रीसाठी प्राथमिक आदेश दिला. अपीलकर्त्याने उच्च न्यायालयात केलेले अपील आणि लेटर्स पेटंटअंतर्गत दुसरे अपील दोन्ही फेटाळण्यात आले. विशेष परवानगीद्वारे अपील केल्यावर:.

धारणा,तारण कर्जामुळे गहाण ठेवीदारावर आर्थिक दायित्व निर्माण होईल आणि कायद्याच्या कलम 2(6) मधील 'कर्ज' या शब्दाच्या व्याख्येमध्ये समाविष्ट केले जाईल, असे गृहित धरले आहे.

कायद्यातील कोणत्याही तरतुदीत असे काहीही नाही ज्यामुळे कलम 2 (6) मध्ये उप-कलम (सी)सह वाचलेल्या त्या विस्तृत शब्दांना तारणाने सुरक्षित केलेल्या दायित्वा व्यतिरिक्त इतर दायित्वापुरते मर्यादित करणे किंवा प्रतिबंधित करणे या वापरल्या गेलेल्या 'आर्थिक दायित्व' या शब्दांचा साधा अर्थ कमी होईल.

उप- कलम (क) अंतर्गत. कलम 2(6) अन्वये ज्या विस्थापित व्यक्तीला इतर कोणत्याही व्यक्तीकडून तारण कर्ज देणे बाकी आहे, मग ती विस्थापित व्यक्ती असो वा नसो, सामान्यत: ज्या प्रदेशात हा कायदा विस्तारलेला आहे त्या प्रदेशात राहणारी व्यक्ती या कायद्याचा लाभ घेऊ शकते.

जर कायद्याच्या कलम 13 अन्वये अर्ज असेल तर आधीच्या गहाण ठेवीदाराच्या किंवा त्यानंतरच्या तारणाच्या व्याजावर एखाद्या आदेशाचा परिणाम होणार नाही.

दिवाणी अपील अधिकारक्षेत्र : 1960 चे दिवाणी अपील क्र. 38 पंजाब उच्च न्यायालयाच्या 6 ऑक्टोबर 1958 च्या आदेशाद्वारे विशेष अनुमतीद्वारे 1954 च्या लेटर्स पेटंट अपील क्रमांक 52 मध्ये 1953 च्या आदेश क्रमांक 149 मधील 15 जूनच्या निर्णय व आदेशामुळे उद्भवले आहे.

वाय. कुमार, अपीलकर्त्यासाठी.

बक्षी मानसिंग आणि सारद सिंग, प्रतिवादीसाठी.

20 एप्रिल 1960 रोजी न्यायालयाचा निर्णय दिला होता.

वांचू, जे.—पंजाब उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाविरोधात विशेष परवानगीने केलेले हे अपील आहे. सध्याच्या हेतूंसाठी आवश्यक असलेली थोडक्यात तथ्ये अशी आहेत. याचिकाकर्त्याने 1946 मध्ये फिरोजपूर शहरातील . दोन मालमत्तांच्या संदर्भात दोन तारण ठेवले होते. तसेच एकाच तारखेला दोन्ही मालमत्ता भाडेतत्त्वावर घेतल्या. प्रतिवादींनी हा अर्ज विस्थापित व्यक्ती (आर्थिक समायोजन) कलम 13 मधील अधिनियम, क्र.70.1951 (पुढे कायदा असे म्हटले जाते) . अन्वये दाखल केलेल्या अर्जात देय असलेली मूळ रक्कम तसेच थकबाकीदार असलेल्या भाड्याच्या वसुलीसाठी . ठेवण्यात आला आहे. या अर्जाला अपीलकर्त्याने विविध कारणांवरून विरोध केला होता, त्यापैकी एक .म्हणजे कायद्यानुसार दायित्व हे कर्ज नसल्यामुळे तसा

अर्ज करण्यात आला नाही. न्यायाधिकरणाने अपीलकर्त्याचा युक्तिवाद फेटाळून लावला आणि विक्रीसाठी प्राथमिक हुकुमनामा पारित केला. अपीलकर्त्याला दंडाची रक्कम भरण्यासाठी सहा महिन्यांची मुदत देण्यात आली आहे, ज्याचा अंतिम हुकूम तयार करून मालमत्ता विक्रीसाठी आणण्याचे स्वातंत्र्य प्रतिवादींना होते. अपीलकर्ता उच्च न्यायालयात अपीलात गेला परंतु त्याचे अपील बडतर्फ करण्यात आले. त्यानंतर लेटर्स पेटंट अपील करण्यात आले, तेही फेटाळण्यात आले. त्यानंतर अपीलकर्त्याने अर्ज केला आणि त्याला या न्यायालयाकडून विशेष अनुमती देण्यात आली आणि म्हणूनच हे प्रकरण आमच्यासमोर आले आहे.

कलम 2 (6) अंतर्गत च्या नियमानुसार दायित्व हे गहाण ठेवून निर्माण केलेले कर्ज आहे का, हा आमच्या विचाराचा एकमेव मुद्दा आहे. या तरतुदीमधील प्रस्तुत भाग म्हणजे:- 'कर्ज' म्हणजे सध्या

किंवा भविष्यात देय असलेली किंवा दिवाणी किंवा महसूल न्यायालयाच्या हुकुमानुसार किंवा निश्चित केली जाणारी कोणतीही आर्थिक जबाबदारी, जी--

(अ) पश्चिम पाकिस्तानचा भाग असलेल्या कोणत्याही भागात आपल्या वास्तव्याचे ठिकाण सोडून गेलेल्या किंवा आता भारताचा भाग नसलेल्या विस्थापित झालेल्या विस्थापित व्यक्तीच्या बाबतीत,

ब) एखाद्या विस्थापित व्यक्तीच्या बाबतीत, जो 15 ऑगस्ट, 1947 तारखेपूर्वी किंवा नंतर भारताच्या भागात वास्तव्यास आहे, आणि आता पश्चिम पाकिस्तानच्या क्षेत्रात त्याच्या अचल संपत्तीच्या सुरक्षिततेबाबत.

भारतात आणि पाकिस्तानमध्ये स्थावर मालमत्तेच्या सुरक्षिततेवर अशी कोणतीही जबाबदारी टाकण्यात आली असेल तर दायित्व हे संबंधित मालमत्तेत इतके विभागले जाईल की प्रत्येक मालमत्तेच्या संबंधातील दायित्व कर्जाच्या एकूण रकमेइतकेच असते, जेवढे व्यवहाराच्या तारखेपर्यंत प्रत्येक मालमत्तेचे मूल्य एकूण मूल्याशी

संबंधित असते. या कलमाच्या हेतूंसाठी सुरक्षा म्हणून ओळखल्या जाणा-या मालमत्ता आणि दायित्व, पश्चिम पाकिस्तानमधील मालमत्तेशी संबंधित दायित्व असेल;

(क) हा कायदा ज्या प्रदेशात विस्तारला आहे, त्या प्रदेशात सामान्यत: वास्तव्यास असलेल्या इतर कोणत्याही व्यक्तीपासून (विस्थापित व्यक्ती असो वा नसो) विस्थापित व्यक्ती;

अपीलकर्त्याच्या वतीने युक्तिवाद असा आहे की गहाणखत अंतर्गत आर्थिक दायित्व नाही आणि म्हणूनच कलम 2 (6) तारण कर्जास लागू होणार नाही. मालमत्तेच्या संदर्भात गहाण कशात आहे, हे कायद्याच्या योजनेतून दिसून यावे, असेही आवाहन करण्यात आले आहे. आता भारत या कायद्याच्या कक्षेत अजिबात येत नाही. कर्जाची व्याख्या कलम 2 (6) मध्ये कोणत्याही आर्थिक दायित्वासाठी म्हणून केली गेली आहे आणि उप-कलम संदर्भातील तीन उपकलमांद्वारे त्या व्यक्तीसाठी

प्रतिबंधित केले गेले आहे, ज्याव्यक्तीचे कर्ज आहे किंवा ज्याच्याकडे कर्ज थकीत असू शकते. उप-कलम (अ) आणि (ब) कायद्यात परिभाषित केल्याप्रमाणे विस्थापित व्यक्तीने थकित केलेल्या कर्जाचा संदर्भ देतात. (क) म्हणजे विस्थापित व्यक्तीमुळे होणारे कर्ज. उप-कलम (क) म्हणून उप-कलम पासून स्वतंत्रपणे घ्यावे लागते. (अ) आणि (ब) हे विस्थापित व्यक्ती असलेल्या कर्जदारास संदर्भित करते तर इतर दोन उपकलमांमध्ये विस्थापित व्यक्ती असलेल्या कर्जदाराचा उल्लेख आहे. उप-कलम (क) अंतर्गत. एक विस्थापित व्यक्ती जो कर्जदार आहे तो इतर कोणत्याही व्यक्तीकडून, मग तो विस्थापित व्यक्ती असो वा नसो, जो कायदा ज्या प्रदेशात विस्तारलेला आहे त्या प्रदेशात वास्तव्यास आहे, त्याच्याकडून कर्जाची वसुली करू शकतो. या संदर्भात अपीलकर्त्याचा मुख्य युक्तिवाद असा आहे की तारण कर्ज हे आर्थिक दायित्व नाही आणि म्हणूनच ते कर्जाच्या व्याख्येत अजिबात येत नाही. आमचे मत आहे की या वादात कोणतीही शक्ती नाही.

‘आर्थिक दायित्व’ या शब्दांमध्ये कोणत्याही दायित्वाचा समावेश असेल जो चलनात्मक स्वरूपाचा असेल. आता .मालमत्ता हस्तांतरण कायद्याच्या कलम 58 मधील गहाणाची व्याख्या 1882 च्या क्र. 4 वरून असे दिसून येते की, विशिष्ट स्थावर रकमेतील व्याजाचे हस्तांतरण योग्य असले, तरी योग्य हस्तांतरणाचा हेतू कर्जाच्या मार्गाने प्रगत केलेल्या किंवा प्रगत करावयाच्या पैशाची देयके सुरक्षित करणे किंवा .विद्यमान किंवा भविष्यातील कर्ज सुरक्षित करणे किंवा एखाद्या गुंतवणुकीची कामगिरी सुरक्षित करणे आहे, ज्यामुळे आर्थिक दायित्त्व उद्भवू शकते. दायित्व, उदाहरणार्थ कर्जाच्या माध्यमातून दिलेला पैसा., जो गहाण ठेवून सुरक्षित केला जातो, साहजिकच आर्थिक गुंतागुंत निर्माण करतो. हे खरे आहे की गहाण आर्थिक दायित्व निर्माण करण्याव्यतिरिक्त . ते दायित्व सुरक्षित करण्यासाठी विशिष्ट स्थावर मालमत्तेतील व्याज देखील हस्तांतरित करते; तारण तयार करण्यासाठी कर्ज किंवा कर्ज

जितके कमी असेल तितके गहाण तयार करणार्या व्यक्तीचे आर्थिक दायित्व कमी होईल. त्यामुळे तारण कर्जामुळे तारणावर आर्थिक दायित्व निर्माण होईल आणि ते कलम 2(6) मधील ‘कर्ज’ या शब्दाच्या व्याख्येत समाविष्ट केले जाईल.. या संदर्भात आपण विस्थापित व्यक्ती (खटल्यांची संस्था) कायदा, क्र. 47 चा संदर्भ घेऊ शकतो, जो व्यावहारिकरित्या कायद्याने रद्द करण्यात आला आहे.

11-6 एससीआई/एनडी/82

या — कायद्यामध्ये अचल संपत्तीच्या दाव्यासंबंधी कलम ४ मध्ये अपवादात्मक आहे, पण कायद्यात तशी काही तरतूद नाही. पुन्हा कलम ६, विस्थापित व्यक्तिसाठी (कायदेशीर प्रक्रिया) 1919 चा कायदा क्रमांक 25 ठेवला होता, जो रद्द केला आहे. कायद्यात दावा किंवा पैसे देण्यासाठीचा उल्लेख आहे. जेंव्हा की कायद्याचे कलम 15 याच बाबी बाबत आहे. या मध्ये खालील शब्द वगळण्यात आले आहेत आणि त्याऐवजी 'कोणत्याही कर्जाच्या संदर्भात कार्यवाही’ हे शब्द वापरले

जातात. याचा परिणाम म्हणून यात शंकाच नाही की हा कायदा कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक दायित्त्वाबाबत एक संकुचित कायदा आहे. म्हणून आमचे असे मत आहे की, कलम 2(6) अंतर्गत स्पष्टपणे गहाणकर्ज समाविष्ट आहे. आणि उपकलम (क) विस्थापित व्यक्तीचे असे कर्ज इतर कोणत्याही व्यक्तीकडून देय आहे, मग ती विस्थापित व्यक्ती असो वा नसो, या कायद्याचा लाभ घेण्यासाठी हा कायदा लागू असणा-या प्रदेशात व्यक्ती सामान्यपणे राहणारी असावी.

या कायद्याच्या चौकटीत असे काही आहे का ते पाहूया जे अनुच्छेद 2 (6) च्या साध्या शब्दांच्या विरुद्ध आहे. त्या ठिकाणी अपीलकर्त्याचे अभ्यासू वकील कलम 2 (6) च्या खंड (ब) चा संदर्भ देवून निर्देशीत करतात की, हा खंड विशेषत्वाने पश्चिम पाकिस्तानातील मालमत्तेवर सुरक्षित असलेल्या गहाण कर्जाशी संबंधित आहे. त्यात नाविन्यपूर्ण मालमत्तांच्या तारण कर्जाच्या संदर्भात पश्चिम पाकिस्तानातील तरतुदी

प्रमाणे विशिष्ट तरतूद असावी, अशी विनंती करण्यात आली आहे. पाकिस्तान मधील कायद्याप्रमाणे भारतातही या कायद्यांतर्गत कारवाई केली गेली असती, तर त्यात एक विशिष्ट तरतूद करण्यात आली असती, याकडे लक्ष वेधले गेले आहे. उपकलम 2(6) च्या खंड (ब) मधील तरतुदीनुसार मालमत्तेतील तारण कर्जाचे वाटप करण्याची तरतूद आहे. (पश्चिम पाकिस्तान आणि भारतात सुरक्षित आहे आणि त्याचे अनूप्रयोग प्रतिबंधित करते. खंड (ब) तारण कर्ज केवळ पाकिस्तान भागापुरतेच सुरक्षित केले गेले होते आणि अशा प्रकारे भारतातील तारण कर्जाबाबत हे उप-कलम वगळले गेले होते. हे नि:संशय असे आहे. कारण जसे की कलम 16 मधे नंतर तरतूद केली आहे. या तरतुदीनुसार पाकिस्तानातील अचल संपत्तीवर मिळालेल्या तारण कर्जाच्या संदर्भात विस्थापित व्यक्तीला देण्यात यावे किंवा पर्यायाने यांच्यावर कर्ज आकारण्यात आले त्या बदल्यात यांना देण्यात आलेल्या मालमत्तेवर तारण कर्जाची तरतूद करण्यात यावी, अशी

विशेष तरतूद करण्यात आली आहे. कलम 2(6) (ब) मधील विशेष तरतूद. कलम(क) मधील शब्दांचा साधा अर्थ घेवून या परिस्थितीत वगळली आहे किंवा .गहाण ठेवलेल्या दायित्वाव्यतिरिक्त इतर 'आर्थिक दायित्वापुरते' या विस्तृत शब्दांनी प्रतिबंधित केली आहे. योगायोगाने आपण (ब) उपघटकाचा उल्लेख करू शकतो. जे स्वतःच असे दर्शविते की आर्थिक दायित्वामध्ये गहाणखत कर्जाचा समावेश आहे, कारण हे दर्शविते की पाकिस्तानातील कोणत्याही स्थावर मालमत्तेच्या सुरक्षिततेवर कोणतेही दायित्व कलम 2 (6) च्या व्याख्येत समाविष्ट असेल आणि म्हणूनच आर्थिक दायित्व असेल.

पुढे असा आग्रह धरला जातो की, कलम 16 (5) मधील तरतुदीनुसार विधिमंडळाने .मालमत्ता वगळली की उप-कलमा अंतर्गत व्यवहार करण्यापासून वंचित राहावे लागेल. (ब) विस्थापित कर्जदारांचा विचार विस्थापित कर्जदारांना तारण कर्जाच्या संदर्भात या

कायद्यांतर्गत पुढे जाण्याची परवानगी देण्याचे कोणतेही कारण नाही. त्याचा युक्तीवाद मात्र उप-कलमाधील तरतुदीकडे दुर्लक्ष करतो. उप-कलम (अ) ज्याअंतर्गत विस्थापित कर्जदार कायद्याचा लाभ घेऊ शकतो, एकदा असे मानले जाते की आर्थिक शब्दांमध्ये गहाण कर्जाचाही समावेश आहे. जसे आम्ही पूर्वी म्हटले आहे. उपकलम (ब) विशेष परिस्थितीचा सामना करीत होता ज्यावर कायद्याच्या कलम १६ मध्ये काम केले गेले आणि विस्थापित कर्जदाराला या कायद्याचा लाभ घेण्याचा अधिकार उपकलम (अ) मध्ये मिळणे आवश्यक आहे. आणि त्या उपकलमात तारण कर्जाचा समावेश असेल कारण ते आर्थिक दायित्वाचे आहे

त्यानंतर कलम १६ (५) वर विश्वास ठेवण्यात आला, जे . कर्जदाराला कर्जाच्या संदर्भात असुरक्षित कर्जदार म्हणून निवडण्याचा अधिकार देते, अशा परिस्थितीत कायद्यातील तरतुदी त्यानुसार लागू होतील. विनंती करण्यात आली की या उपकलमानुसार कर्जदाराने या

कायद्याचा लाभ घेण्यापूर्वी निवड करणे आवश्यक आहे. आमचे असे मत आहे की या निवेदनाला कोणतेही बल नाही, कलम 16 च्या उप-कलम (5). मध्ये फक्त अशी परिस्थिती तयार होते जेव्हा गहाणखत, . पश्चिम-पाकिस्तान मध्ये स्थावर मालमत्तेवर होते. यात प्रकरणे अजिबात हाताळली जात नाहीत जिथे पश्चिम पाकिस्तानच्या बाहेर स्थावर मालमत्ता आहे.

नंतर कायद्याच्या कलम 17 चा संदर्भ घेतला आहे. हे कलम जंगम मालमत्तेवर सुरक्षित असलेल्या गहाण कर्जाशी संबधित आहे. ते कलम पुन्हा विस्थापित कर्जदार आणि धनको यांच्याशी संबंधित आहे आणि अचल मालमत्तेवर सुरक्षित केलेल्या कर्जाबद्दल हिस्सेदारी कशी असेल हे प्रदान करते. आम्हाला असे काहीही दिसून आले नाही की, या विभागात जे कलम 2 (6) (सी) मध्ये वापरल्या गेलेल्या शब्दांचे वजन कमी करू शकेल.

त्यानंतर कलम 21 चा संदर्भ घेण्यात आला ज्यामध्ये कर्जे कमी करण्याची तरतूद करण्यात आली होती. तथापि, ही सर्व प्रकारच्या कर्जाशी संबंधित एक सामान्य तरतूद आहे आणि कलम 2 (6) मध्ये परिभाषित केल्याप्रमाणे 'कर्ज' म्हणजे केवळ पैशासंबंधीच्या दाव्यांचा संदर्भ आहे आणि त्यात तारण कर्जाचा समावेश नाही.

आम्हाला कायद्याच्या कोणत्याही तरतुदीत किंवा त्याच्या योजनेत काहीही नमूद केलेले नाही की उप-कलमांसह वाचलेल्या कलम 2 (6) खंड (क) मधील 'आर्थिक दायित्वा' च्या अर्थात कपात केली आहे.

हे ही नमूद केले की, भारतातील मालमत्तेवरील गहाण कर्जे या कायद्यात समाविष्ट असतील, तर धनकोच्या हक्काच्या संदर्भात अंमलबजावणी साठी कोणतीही यंत्रणा नाही (कलम 16 प्रमाणे). हे बरोबर नाही. कलम 10 मध्ये विस्थापित धनकोला विस्थापित कर्जदाराच्या विरुद्ध दावा करण्याची तरतूद आहे आणि कलम 13 मध्ये कर्जदार विस्थापित नसलेल्या इतर कोणत्याही व्यक्तीविरुद्ध विस्थापित

धनकोला दावा करण्याची तरतूद आहे. त्यानंतर कलम 11 मध्ये कलम 10 अन्वये अर्ज कसा केला जाईल याची माहिती दिली आहे. उप-कलम (2) खाली त्यातील काही विशिष्ट परिस्थितीत विस्थापित कर्जदाराविरुद्ध हुकूम पारित केला जाऊ शकतो. त्याचप्रमाणे कलम 14 (2) अन्वये न्यायाधिकरण कलम 13 अंतर्गत योग्य वाटणाऱ्या अर्जाच्या संदर्भात असा आदेश देऊ शकते. कायद्याच्या कलम २८ अन्वये आदेश अंमलात येवू शकतो .. आणि म्हणून तारण कर्ज असतानाही त्या कर्जाच्या अंमलबजावणीसाठी कायद्यात तरतूद आहे, तथापि अर्थातच ही तरतूद कलम १६ मधील तरतुदीपेक्षा वेगळी आहे, जी पश्चिम पाकिस्तानमधील तारण ठेवलेल्या मालमत्तेच्या विशेष परिस्थितीशी संबंधित आहे.

आम्ही कलम 3 चा देखील संदर्भ देतो की ज्या .खालील तरतुदी आणि त्याद्वारे बनविलेले नियम आणि आदेश लागू होतील . सध्या

अस्तित्वात असलेल्या इतर कोणत्याही कायद्यात त्याच्याशी विसंगत कोणतीही गोष्ट नाही. या तरतुदीचा प्रभाव म्हणजे खटला दाखल करणे या कायद्यांमध्ये अशा खटल्यांना लागू केलेल्या तरतुदी असूनही ते ग्राह्य धरले जाऊ शकते.

अपीलकर्त्याच्या वतीने शेवटचा युक्तिवाद असा आहे की जर कलम 2 (6) (सी) विस्थापित कर्जदारास तारण कर्जाच्या संदर्भातही कलम 13 अन्वये अर्ज करण्याचा अधिकार देईल, तर या व्यक्तींवर कायद्यांतर्गत कारवाई केली जाऊ शकत नाही म्हणून आधीच्या तारणांना किंवा नंतरच्या तारणांना त्रास होईल. कलम 13 मध्ये कर्जाचा दावा करणा-या विस्थापित व्यक्तीला अधिकार देण्यात आले आहेत की विस्थापित नसलेल्या इतर कोणत्याही व्यक्तीकडून अंमलबजावणीच्या एक वर्षाच्या कालावधीत या प्रकरणात कोणत्याही स्थानिक क्षेत्राच्या अधिकारक्षेत्र असलेल्या न्यायाधिकरणाकडे अर्ज करता येईल. ही तरतूद साहजिकच अल्पावधीसाठी दिलासा देण्यासाठी करण्यात आली

आहे. या कायद्याच्या कलम 25 मध्ये नागरी प्रक्रिया संहितेतील तरतुदींद्वारे कायद्यातील सर्व कार्यवाहीचे नियमन कायद्यात किंवा [याखाली] केलेल्या कोणत्याही नियमात स्पष्टपणे तरतूद वगळता करण्याची तरतूद आहे. परंतु ही तरतूद असूनही नागरी प्रक्रिया संहितेतील अध्यादेश 34 या कायद्यांतर्गत कार्यवाहीला लागू होणार नाही आणि ज्यांना तारण क्षेत्रात स्वारस्य आहे त्यांना अध्यादेश 34 द्वारे आवश्यकतेनुसार पक्षकार म्हणून सामील केले जाऊ शकत नाही. या कायद्याअंतर्गत पारित केलेल्या हुकुमानुसार पूर्वीच्या किंवा पूर्ववर्ती लोकांचे हित कोणत्याही परिस्थितीत बाधित होणार नाही. अध्यादेश 34 चे स्पष्टीकरण दर्शवते की पूर्ववर्ती गहाणदाराने विक्रीसाठी असलेल्या अनुवर्ती गहाणखत खटल्याचा पक्षकार म्हणून भाग होण्याची आवश्यकता नाही. जोपर्यंत पूर्वगहाण ठेवीदाराला त्याच्या अधिकारांवर कायद्याच्या कलम 13 नुसार परिणाम होणार नाही, जसे

अध्यादेश 34 अंतर्गतच्या डिक्रीनुसार त्यावर परिणाम होणार नाही. जोपर्यंत विस्थापित धनको यांनी कलम 13 अन्वये लागू केलेले तारण चिंताजनक असल्याने कलम 13 अन्वये पारित होणाऱ्या हुकुमामुळे त्यांचे हितसंबंधही धोक्यात येतील. अध्यादेश 34 च्या अंतर्गतही, अनुवर्ती किंवा त्यानंतरच्या विक्रीसाठी, खटल्यात मिळवलेला हुकूम वादामध्ये पक्षकार म्हणून समाविष्ट करणे आवश्यक आहे. तो पक्षकार म्हणून सामील न झाल्यामुळे त्याच्या हक्कांवर परिणाम होत नाही.

अशा खटल्यातील कार्यवाही त्याच्यावर बंधनकारक नसते कारण दुस-या तारणाखाली त्याच्या अधिकारांवर परिणाम होतो. हे अशा प्रकारे आपल्या गहाण दारावर खटला दाखल करून मालमत्तेचे अनूसरण करू शकतो, जरी ती पूर्वीच्या गहाण दाराच्या आदेशानुसार ज्या खटल्यात तो पक्षकार नव्हता अशा खटल्यात विकली गेली आहे. म्हणून, आधीच्या तारणाचे हित किंवा त्यानंतरच्या तारणावर कलम १३ अन्वये दिलेल्या अर्जावर परिणाम होणार नाही आणि म्हणूनच या कलम 13

च्या कायद्यांतर्गत कार्यवाहीमुळे अधिकारांवर प्रतिकूल परिणाम होईल या कारणास्तव पूर्ववर्ती किंवा उत्तरवर्ती गहाणखताबाबत कलम 2 (6) (क) मध्ये वापरल्या गेलेल्या शब्दांचा साधा अर्थ कापण्याचे कोणतेही कारण नाही: त्यामुळे या अपीलामध्ये काही बल नाही आणि ते खर्चासह फेटाळले जाते.

अपील फेटाळले .

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील

न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

x-x-x-x